

Dyrking av bygg

Bygg krever mer av jorda enn de andre kornartene. Dersom ikke kalktilstand (pH), næringstilgang, struktur og vannhusholdning er i orden, får du øyeblikkelig svar fra bygg: Det trives ikke. Spesielt er 2-rads bygg kravfullt med hensyn til kalktilstand. Godt vekstskifte og god ugraskontroll må til for å få toppavlinger.

Vekstskifte

Ensidig byggdyrking er krevende, og øker behovet for soppbekjempelse. [Rotdreper](#), [stråknækker](#), [grå øyeflekk](#), [byggbrunflekk](#) og [spragleflekk](#) øker ved ensidig dyrking. Gode forgrøder for bygg er poteter, grønnsaker, rotvekster, erter, oljevekster, eng og havre.

Jord og jordarbeiding

Bygg stiller store krav til jordstrukturen. Det er derfor viktig at jordarbeidinga skjer under optimale fuktighetsforhold, slik at såbedet får ønsket struktur. Ved redusert jordarbeiding har det vært anbefalt å utsette våronnstarten 2-3 dager i forhold til tradisjonell jordarbeiding. Ved skorpedannelse etter såing, må skorpa løsnes med en lett harving etterfulgt av tromling.

Kalking og gjødsling

pH-verdien bør være i området 6,0-6,5. Er pH under 6,0, bør skiftet kalkes. Valg av gjødseltype avhenger av jordanalyser, tidligere gjødsling og eventuell tilgang på husdyrgjødsel. Nitrogenmengden bestemmes på grunnlag av vekstskifte, halmbehandling, såtid og forventet avlingsnivå. Delgjødsling til bygg gir mindre legde, noe økt avling og høyere proteininnhold. Vårgjødslingen kan reduseres med 3 kg N/dekar deretter tidlig delgjødsling ved begynnende strekningsvekst. Delgjødsling anbefales på jordarter der det er stor fare for utvasking av nitrogen. Blir det tørke og utsikt til liten avling, kan delgjødsling sløyfes.

Såing og såmengde

Kornstørrelsen hos byggsortene er ganske forskjellige. SPIRE såkorn har TKV oppgitt på sekken. For å finne riktig såmengde brukes formelen:

$$\text{Såmengde kg pr da} = \frac{\text{Antall planter pr m}^2 * \text{TKV}}{\text{Spire\%} * 10}$$

Det er forskjell på hvor lett ubeiset og beiset såkorn mates ut i såmaskinen. Det viktig å ta dreieprøve for hvert enkelt såkornparti. I tillegg må en følge med ved såing at planlagt såmengde går ut. Bygg såes 3-5 cm dypt. Sjekk sådybden jevnlig, bygg tåler dårlig for dyp såing.

Vanning

I perioden fra busking til full aksskyting er det viktigst med god vasstilgang og vanning mest akturellt. Etter full aksskyting er det lite å oppnå med vanning i bygg.

Ugraskontroll

6-radsbygg dekker tidlig meget godt mot ugras, mens 2-rads bygg generelt dekker dårligere. Ugrasmiddel og dose må velges etter ugrasfloraen og vekstforhold på det aktuelle skiftet (se plantevernkatalogen). Mer om bekjempelse og valg av middel finner du i [Plantevernkatalogen](#) til Felleskjøpet. Floghavre er et farlig ugras som alle skal bekjempe. Dersom det ikke er legde er floghavre enkel å finne i bygg slik at den kan lukes, eller bekjempes kjemisk. Kveke kan bekjempe kjemisk i modent bygg som ikke skal brukes til såkorn.

Vekstregulering

Er byggåkeren spesielt frodig og det er god fuktighet i jorda, kan vekstregulering være aktuelt. Se Felleskjøpets plantevern katalog for aktuelle midler, doser og behandlingstidspunkt.

Sjukdomskontroll

Bladflekksjukdommene, [grå øyeflekk](#), [byggbrunflekk](#) og [spragleflekk](#) (Ramularia) spres med regnsprut. Primærsmitten overføres fra planterester i jordoverflaten, eller såkornet. Sertifisert SPIRE-såkorn og godt vekstskifte reduserer smittepress. [Mjøldogg](#)smitte overføres med vind, som oftest fra kontinentet. Områdene lengst sør i landet får derfor angrep først. Følg med i åkeren og på varslinger fra veiledningstjenesten. [Felleskjøpets plantevern katalog](#) gir nyttig informasjon om midler, doser, sprøytetid og behandlingsfrist.

Skadedyrkontroll

Bekjempelse skal være behovstilpasset. [Bladlus](#), [kornbladbill](#)e og [trips](#) kan enkelte år kreve bekjempelse. Se [Plantevernkatalogen](#) for valg av middel og dosering. Husk behandlingsfristene.

SPIRE



Tresking og tørking

6-rads bygg blir lettere værskadd enn 2-rads bygg hvis det blir uvær etter gulmodningsstadiet. For å redusere risiko for værskade, kan skurtresking begynne når vanninnholdet er 24-25 %. Dette forutsetter at kornet raskt kan tørkes ned til 14 % vann.